

Peri- ve Postmenopozal Tarama ve Testler

Osteoporoz Taraması

Günümüzde osteoporoz için toplum genelinde tarama önerilmemektedir; ancak yüksek riskli kadınlarda dual-enerji X-ışını absorpsiyometrisi (DXA) ile seçici değerlendirme yapılmalıdır. ABD Önleyici Hizmetler Görev Gücü (US Preventive Services Task Force), 2025 yılında 65 yaş ve üzerindeki kadınların ve klinik risk değerlendirmesine göre osteoporotik kırık riskinin arttığı belirlenen 65 yaş altındaki postmenopozal kadınların taranmasını önermiştir.

Kırık Riskinin Hesaplanmasında Kullanılan Web Tabanlı Araçlar

- **FRAXplus** aracı, kalça kırığı ve majör osteoporotik kırık olasılıklarını tahmin eder.
- **QFracture**, 1–10 yıllık dönemde kalça kırığı veya herhangi bir osteoporotik kırık (kalça, el bileği, omuz veya omurga) riskini tahmin eder.
- **Garvan risk hesaplayıcısı**, cinsiyet, yaş, 50 yaşından sonra meydana gelen kırıklar, son 12 ay içindeki düşmeler ve vücut ağırlığını temel alarak 5 ve 10 yıllık kırık riskini tahmin eder.

Dual-Enerji X-ışını Absorpsiyometrisi (DXA)

DXA, başlıca lomber omurga ve kalçada kemik mineral yoğunluğunu (KMY) değerlendirmek amacıyla kullanılır. KMY daha sonra belirlenmiş bir referans değerle (örn. sağlıklı genç bir erişkinin KMY'si) karşılaştırılabilir.

T-Skoru

T-skoru, cinsiyet ve etnik kökene göre düzeltilmiş olarak, ölçülen kemik mineral yoğunluğunun (KMY), pik kemik yoğunluğuna ulaşmış genç bir erişkinin ortalama KMY değerinden kaç standart sapma (SS) düşük olduğunu gösterir. Dünya Sağlık Örgütü, KMY'ye göre aşağıdaki kategorileri tanımlamıştır:

- **Normal kemik:** T-skoru > -1
- **Osteopeni:** T-skoru -1 ile $-2,5$ arasında
- **Osteoporoz:** T-skoru $< -2,5$

KMY Değerlendirmesinde DXA Dışındaki Yöntemler

Bu yöntemlerin tümü sağlık sistemleri tarafından kabul edilmemektedir.

- **QCT (kantitatif bilgisayarlı tomografi):** Omurga veya kalçayı ölçer.
- **pQCT (periferik QCT):** Ön kol ve tibiaı ölçer.
- **QUS (kantitatif ultrason):** Topuğu ölçer.
- **REMS (radyofrekans ekografik multispektrometri) teknolojisi**

Bilgi alabileceğiniz kaynaklar

FRAX Fracture Risk Assessment Tool <https://www.fraxplus.org/>

Garvan Institute of Medical Research. Bone fracture risk calculator <https://www.garvan.org.au/research/bone-fracture-risk-calculator>

International Osteoporosis Foundation. Other diagnostic tools <https://www.osteoporosis.foundation/health-professionals/diagnosis/other-diagnostic-tools>

US Preventive Services Task Force (2024). Recommendation statement. Screening for osteoporosis to prevent fractures <https://doi.org/10.1001/jama.2024.27154>

Welcome to the QFracture®– 2016 risk calculator <https://qfracture.org>